

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 11/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av jaktlagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 maj 2002 en proposition med förslag till lag om ändring av jaktlagen (RP 68/2002 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- avdelningschef Seppo Havu och biträdande avdelningschef Christian Krogell, jord- och skogsbruksministeriet
- förvaltningsdirektör Riitta Rainio, miljöministeriet
- jakt- och fiskechef Olavi Joensuu, Forststyrelsen
- jaktchef Erkki Kiukas, Kymmene jaktvårdsdistrikt
- chef för juridiska ärenden Ossi Malmberg, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio
- specialutredare Juha Tiainen, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet

- avdelningschef Asko Niemi, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- verksamhetsledare Ilkka Mäkelä, Finlands Jägar- och fiskarförbund rf
- utbildningschef Jari Pigg, Jägarnas Centralorganisation
- ordförande Esko Eela, Finlands Jägarförbund rf
- fältchef Jukka Aula, Norra Finlands Skogsägarförbund rf
- verkställande direktör Matti Järvinen, Trafikskyddet
- ingenjör Yrjö Kovalainen.

Dessutom har utskottet fått skriftligt utlåtande från

- justitieministeriet
- Skogsforskningsinstitutet
- Sametinget
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att antalet styrelsemedlemmar i Jägarnas centralorganisation och jaktvårdsdistrikten minskas för att den i jaktlagen avsedda jägarorganisationen skall bli effektiva-

re. Jaktvårdsföreningarnas direktioner föreslås bli ändrade till styrelser.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2003.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Av propositionen framgår att syftet med ändringarna gällande de lagstadgade jägarorganisationernas verkställande organ är att den verksamhet som bedrivs av organisationernas enheter skall bli effektivare och ge bättre resultat. Ändringarna utgår från att enheternas styrelser skall få bättre verksamhetsvillkor och att styrelsernas ansvar skall lyftas fram. Därför föreslår regeringen att valet av styrelse så gott som utslutande skall överlämnas åt enheternas egna beslutande organ. Styrelsen ansvarar för sitt handlande uttryckligen inför dessa organ och därför bör de ha möjlighet att själva besluta om styrelsens sammansättning.

Jägarna bör enligt utskottets mening absolut ges större möjligheter att delta i beslutsfattandet kring jägarorganisationen.

Regeringen tar i propositionen också upp det samarbete som jägarorganisationen bedriver med olika intressegrupper. Till organisationens viktigaste intressegrupper hör markägarna, viltforskningen, de myndigheter som svarar för trafiksäkerheten, miljöförvaltningen och skogsforskningen. Varje år ordnar jägarorganisationens enheter i samråd med markägarna olika tillställningar och evenemang i anslutning till viltvården. Samarbetet med viltforskningen syftar bl.a. till att utreda viltstammarnas omfattning. Jägarorganisationen får följaktligen färsk information från Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet och Skogsforskningsinstitutet om viltstammarnas omfattning och om hur mycket viltstammen borde beskattas för att ha någon effekt på de skador som viltet orsakar. När det gäller att förhindra skador understryker utskottet vikten av att samarbete också bedrivs med trafiksäkerhetsmyndigheterna och markägarna.

Utskottet noterar att de allt vanligare hjortdjurskadorna varit ett högaktuellt diskussionsämne på senaste tid. Jord- och skogsbruksministeriet har också kommit ut med en utredning om saken: Hirvivahinkotyöryhmä 2000:n muistio (MMM 2000:11).

Hjortdjursstammarnas omfattning i vårt land och antalet skjutna djur har växlat från år till år. Beroende på stammens storlek har 30 000—55 000 älgar nedlagts varje år och mängden kött som årligen fås från älg rör sig i snitt kring sju miljoner kilo. Värdet av köttet uppgår beräknat enligt ett kilopris på fem euro till ca 34 miljoner euro.

Hjortdjursstammens storlek kan främst påverkas genom jakt. Dessutom kan djurstammarnas sammansättning och jaktavkastningen påverkas genom selektiv jakt. Den största avkastningen ger jakt på kalvar och handjur medan det effektivaste sättet att minska hjortdjursstammen är att nedlägga också hondjur, eftersom såväl stammens avkastning som stammens omfattning därmed minskar.

Stammens omfattning står i proportion till de skador hjortdjuren åsamkar människor och egendom. Värst drabbade är trafiken och skogsbruket och skadorna har tenderat att öka de senaste åren i takt med att hjortdjursstammen ökat i omfång. Men hjortdjurskadorna fördelar sig ojämnt regionalt beroende på att stammen inte är jämnt fördelad i hela landet. Dessutom har trafikföretagen och vägutrustningen (t.ex. älgstängsel) en viss relevans för antalet trafikskador.

Djurstammens storlek och struktur spelar en avgörande roll när det gäller att förebygga hjortdjurskadorna. Som ovan sagts är det främst genom selektiv jakt som man kan påverka stammens storlek och struktur. Uppgifter om hjortdjursstammens omfattning och struktur är följaktligen av största vikt för att stammen skall kunna regleras. Därför gäller det, menar utskottet, att ta fram effektivare metoder för att hålla reda på stammen. En annan viktig sak är att i högre grad involvera alla parter som har med skador att göra i regleringen av stammen. Utskottet kommer i detaljmotiveringen med ändringsförslag på denna punkt.

Av de orsaker som framgår av propositionen och med stöd av erhållen utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen.

Utskottet tillstyrker lagförslaget med anmärkningarna ovan och ändringsförslagen nedan.

Detaljmotivering

26 §. (Ny) Utskottet har i den allmänna motiveringen påpekat att hjortdjursskadorna blivit allt fler. Med anknytning härtill föreslår utskottet att paragrafens bestämmelse om beviljande av jaktlicens för hjortdjur görs tydligare. Utskottet framhåller också i den allmänna motiveringen att de instanser som har med skadorna att göra bör ges möjlighet att påverka regleringen av stammen. Därför ser sig utskottet föranlåtet att föreslå att bestämmelsen kompletteras med att jaktvårdsdistriktet med hänsyn till trafiksäkerheten årligen skall höra de regionala trafiksäkerhetsmyndigheterna.

59 §. I 4 mom. föreslås bestämmelser om styrelsens beslutförhet. Med tanke på beslutförheten är det enligt utskottet motiverat att utöver ordföranden en majoritet av styrelsens medlemmar är närvarande vid mötet. Följaktligen föreslår utskottet att 4 mom. ändras och att centralorganisationens styrelse är beslutför när förutom ordföranden eller vice ordföranden minst fem andra styrelsemedlemmar är närvarande vid mötet.

59 a §. Regeringen föreslår att paragrafen skall innehålla bestämmelser om val av medlemmar till centralorganisationens styrelse. Utskottet föreslår att 2 mom. kompletteras med bestämmelser om val av ordförande och menar att valet av styrelse lämpligast bör ske så att man först väljer ordförande för styrelsen och en personlig suppleant för honom eller henne och sedan de övriga styrelseledamöterna och deras personliga suppleanter. För att borga för en optimal representativitet föreslår utskottet dessutom att momentet preciseras med att den medlem (och dennes personliga suppleant) som enligt propositionen skall företräda en bransch som är av vikt med tanke på jakten och viltvården skall representera en *organiserad* bransch som är av vikt med tanke på jakten och viltvården.

I 3 mom. ser utskottet det motiverat att föreslå att vice ordföranden inte skall väljas av centralorganisationens representantmöte utan av styrelsen inom sig. Dessutom föreslår utskottet att bestämmelsen om val av ordförande stryks till följd av ändringen i 1 mom.

62 §. Med hänvisning till den allmänna motiveringen föreslår utskottet att 2 mom. ändras så att en av styrelsens medlemmar och dennes personliga suppleant skall representera markägarna, dock så att det sammantagna antalet styrelsemedlemmar är detsamma som i lagförslaget. Vidare finner utskottet det motiverat att föreslå att jaktvårdsdistriktets möte väljer styrelsens ordförande och övriga medlemmar, med undantag för dem som representerar markägarna, bland de kandidater jaktvårdsföreningarna uppställt i den ordningen att valet av ordförande och dennes personliga suppleant sker först och därefter valet av övriga styrelsemedlemmar och deras suppleanter. I analogi härmed föreslår utskottet att jaktvårdsdistriktets styrelse väljer vice ordförande bland de medlemmar som valts in i styrelsen på förslag av jaktvårdsföreningarna.

65 §. (Ny) Utskottet föreslår en teknisk ändring i 2 mom. genom att ordet "direktionen" byts ut mot "styrelsen" i enlighet med den nya organisationsmodellen.

66 §. Utskottet föreslår i 2 mom. samma ändringar vad beträffar ordningen för val av styrelsemedlemmar som föreslagits i 59 a § för Jägarernas centralorganisation och i 62 § för jaktvårdsdistriktet. Dessutom föreslår utskottet med avvikelse från propositionen att Forststyrelsen fortfarande skall vara representerad i jaktvårdsföreningens styrelse inom de områden som avses i 8 § i jaktlagen. Utskottet menar att kommuninvånarnas s.k. fria jakträtt på statens marker i Lapplands län och delar av Uleåborgs län samt specialbestämmelserna i jaktlagen gällande statens områden, som att de som saknar andra jaktmöjligheter bör få sina intressen tillgodosedda och att samekulturen och dess näringar samt naturnäringarna inom samernas hembygdsområde

bör tryggas, talar för att Forststyrelsen skall få ha kvar sin representant.

70 §. (Ny) Utskottet föreslår en teknisk översyn av 2 och 4 mom., så att ordet "direktion" byts ut mot "styrelse" i enlighet med den nya organisationsmodellen. Ändringen i 4 mom. påverkar inte den svenska texten.

Ikraftträdelsebestämmelsen. Utskottet föreslår en komplettering av 2 mom. i ikraftträdelsebe-

stämmelsen för att organisationsomläggningen skall kunna träda i kraft så snabbt och smidigt som möjligt och för att onödiga kostnader skall undvikas.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår jord- och skogsbruksutskottet

att lagförslaget godkänns med följande ändringar:

1.

Lag

om ändring av jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i jaktlagen av den 28 juni 1993 (615/1993) 59 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1268/1993, ändras 26 §, 59 § 4 mom., 62 § 2 och 4 mom., 65 § 2 mom., 66 § och 70 § 2 mom. och den finska språkdräkten i 70 § 4 mom., av dessa 70 § 4 mom. sådant det lyder i lag 608/2002, samt fogas till lagen en ny 59 a § som följer:

26 § (Ny)

Beviljande av jaktlicens för hjortdjur

I 10 § nämnd jaktlicens för hjortdjur beviljas av jaktvårdsdistriktet. När jaktlicenser beviljas skall man se till att bestånden av hjortdjur inte äventyras på grund av jakten och att de skador som hjortdjur orsakar hålls på skälig nivå. För att trafiksäkerhetsaspekterna skall bli beaktade skall jaktvårdsdistriktet årligen höra de regionala trafiksäkerhetsmyndigheterna. När licenser beviljas för områden som avses i 8 § skall dessutom uppmärksamhet fästas vid en jämlik fördelning av möjligheterna till jakt.

59 §

Centralorganisationens styrelse och verksamhetsledare

— — — — — Styrelsen är beslutför när förutom ordföranden eller vice ordföranden minst fem andra styrelsemedlemmar är närvarande vid mötet. — — — — —

59 a §

Val av medlemmar till centralorganisationens styrelse

(1 mom. som i RP)

Centralorganisationens representantmöte väljer först en ordförande för styrelsen och en personlig suppleant för honom eller henne och därefter sex andra styrelsemedlemmar och personliga suppleanter för dem bland de kandidater som uppställts av jaktvårdsdistrikten. Valet skall ske så att från Norra Finlands och Östra Fin-

lands valområden från vardera väljs två *personer* och för dem personliga suppleanter, samt från Västra Finlands valområde tre *personer* och för dem personliga suppleanter. Dessutom väljer representantmötet till styrelsen en medlem jämte personlig suppleant vilka företräder någon *organiserad* bransch som är av vikt med tanke på jakten och viltvården. Till styrelsen hör *dessutom* en medlem som jord- och skogsbruksministeriet förordnar och som har en av ministeriet förordnad personlig suppleant.

Styrelsen väljer (*utesl.*) vice ordförande bland de styrelsemedlemmar som har valts bland de kandidater som jaktvårdsdistrikten ställt upp.

62 §

Jaktvårdsdistriktets styrelse och jaktchef

— — — — —
 Jaktvårdsdistriktets möte väljer till styrelsen minst fyra och högst sju medlemmar och personliga suppleanter för dem bland de kandidater som jaktvårdsföreningarna ställt upp. Dessutom väljer jaktvårdsdistriktets möte till styrelsen en medlem jämte personlig suppleant vilka företräder markägarna. Jaktvårdsdistriktets möte väljer först ordföranden för styrelsen och en suppleant för honom eller henne bland de kandidater som jaktvårdsföreningarna ställt upp. Därefter väljs de övriga styrelsemedlemmarna och personliga suppleanter för dem. Styrelsen väljer vice ordförande bland de styrelsemedlemmar som har valts bland de kandidater som jaktvårdsföreningarna ställt upp.

(4 mom. som i RP)

65 § (Ny)

Jaktvårdsföreningens möte

— — — — —
 Jaktvårdsföreningens extra möte hålls när styrelsen anser att det är nödvändigt eller när minst en tiondedel av medlemmarna i föreningen för ett särskilt angivet ärende skriftligen anhåller om det hos styrelsen.

66 §

Jaktvårdsföreningens styrelse och verksamhetsledare

(1 mom. som i RP)

Jaktvårdsföreningens möte väljer bland jaktvårdsföreningens medlemmar minst fem och högst åtta medlemmar till styrelsen samt för varje medlem en personlig suppleant. Jaktvårdsföreningens möte väljer först en ordförande för styrelsen och en suppleant för honom eller henne och därefter övriga styrelsemedlemmar och suppleanter. Inom områden som avses i 8 § hör till styrelsen dessutom en medlem som Forststyrelsen förordnar och som har en av Forststyrelsen förordnad personlig suppleant. Styrelsen väljer vice ordförande bland de styrelsemedlemmar som har valts bland de kandidater som jaktvårdsföreningens medlemmar ställt upp.

(3—5 mom. som i RP)

70 § (Ny)

Rättshandlingsförmåga, namntecknare, delgivning till sammanslutning och tjänsteansvar

— — — — —
 Centralorganisationens namn tecknas av styrelsens ordförande och vice ordförande tillsammans eller av någondera av dessa tillsammans med en styrelsemedlem eller verksamhetsledaren. Ett jaktvårdsdistrikts namn tecknas av styrelsens ordförande och vice ordförande tillsammans eller av någondera av dessa tillsammans med en styrelsemedlem eller jaktchefen. En jaktvårdsföreningens namn tecknas av styrelsens ordförande och vice ordförande tillsammans eller av någondera av dem tillsammans med en styrelsemedlem eller verksamhetsledaren. I reglementet kan bestämmas att rätten till namnteckning i ärenden som nämnts i reglementet dessutom tillkommer verksamhetsledaren eller jaktchefen.

(Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten)

JsUB 11/2002 rd — RP 68/2002 rd

Ikraftträdelsebestämmelsen
(1 mom. som i RP)

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft. *Om det inte har valts en styrelse enligt denna lag för Jägarnas centralorganisation, jaktvårdsdistrikten och jaktvårdsföreningarna innan denna lag träder i kraft, fortsätter mandatperioden för Jägar-*

nas centralorganisationen och jaktvårdsdistriktens nuvarande styrelser och jaktvårdsföreningarnas nuvarande direktioner till utgången av den månad då ny styrelse enligt denna lag har valts. De nuvarande styrelsernas och direktionernas mandatperiod utlöper dock senast vid utgången av 2003.

Helsingfors den 5 november 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Timo Kalli /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Hannu Aho /cent
Pertti Hemmilä /saml
Matti Kangas /vänst
Tapio Karjalainen /sd
Marja-Leena Kemppainen /kd
Lauri Kähkönen /sd

Esa Lahtela /sd
Eero Lämsä /cent
Pertti Mäki-Hakola /saml
Olli Nepponen /saml
Erkki Pulliainen /gröna
Unto Valpas /vänst
Lasse Virén /saml
ers. Aulis Ranta-Muotio /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

RESERVATION 1

Motivering

Enligt vår mening bör 59 a § i jaktlagen föreskriva att de två jägarorganisationerna med rikstäckning båda bör vara representerade i styrelsen.

Förslag

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi

att lagförslaget i övrigt godkänns i enlighet med utskottets betänkande men 59 a § 2 mom. med följande ändring:

59 a §

Val av medlemmar till centralorganisationens styrelse

Centralorganisationens representantmöte väljer först en ordförande för styrelsen och en per-

sonlig suppleant för honom eller henne och därefter sex andra styrelsemedlemmar och personliga suppleanter för dem bland de kandidater som uppställts av jaktvårdsdistrikten. Valet skall ske så att från Norra Finlands och Östra Finlands valområden från vardera väljs två personer och för dem personliga suppleanter, samt från Västra Finlands valområde tre personer och för dem personliga suppleanter. *De två jägarorganisationerna med rikstäckning skall båda vara representerade i centralorganisationens styrelse.* Dessutom väljer representantmötet till styrelsen en medlem jämte personlig suppleant vilka företräder någon organiserad bransch som är av vikt med tanke på jakten och viltvården. Till styrelsen hör dessutom en medlem som jord- och skogsbruksministeriet förordnar och som har en av ministeriet förordnad personlig suppleant.

Helsingfors den 5 november 2002

Matti Kangas /vänst
Esa Lahtela /sd

Kari Rajamäki /sd
Lauri Kähkönen /sd

RESERVATION 2

Motivering

Regeringen har lagt fram ett förslag till ändring av jaktlagen, som trots sin "rutinstämpel" innehåller en rad tydliga politiska innehållsliga prioriteringar. Ur socialdemokratisk synvinkel var det ytterst viktigt att Forststyrelsens representation i jaktvårdsdistriktets styrelser i Norra Finland kunde återinföras. På den punkten hade vi motiverad anledning att måna och icke-jordägarens möjligheter att bedriva jakt, något som låter sig göra uttryckligen genom Forststyrelsen. När riksdagen i det i allt väsentligt markägoförankrade jaktsystemet ville plocka in en extra medlem i jaktvårdsdistriktets styrelser som uttrycklig representant för markägarna, ansåg socialdemokraterna och vänsterförbundet det med beaktande av trafiksäkerhetsaspekterna minst lika nödvändigt att en representant för trafiksäkerhetsmyndigheterna sitter med i styrelsen. Här kunde det exempelvis vara fråga om en representant för Trafikskyddet. Jämfört med tidigare år har älgskadorna i trafiken fördubblats i flera vägdistrikt under de senaste åren. Det om någonting är väl bevis för att människornas säkerhet och trafiksäkerheten bör ges större tyngd vid sidan av skogsskador och plantor när älgstammarna regleras.

Förslaget i 62 § att trafiksäkerhetsmyndigheterna skulle ha en representant i jaktvårdsdistriktets styrelse röstades ned i första behandlingen i utskottet. Rösterna föll 11 mot socialdemokraternas och vänsterförbundets tillstyrkande 6.

Även om beviljande av jaktlicens för hjortdjur ändrades såtillvida att jaktvårdsdistriktet årligen skall höra de regionala trafiksäkerhetsmyndigheterna för att trafiksäkerhetsaspekterna skall bli beaktade, är ändringen otillräcklig i nuläget. Det förefaller helt klart att de olika myndigheterna bör bedriva ett intensivare samarbete och förpliktas till att försöka minimera hjort-

djursskadorna i stället för att värna hjortdjurstammen när jaktlicens för hjortdjur beviljas.

Hur älg- och över lag viltstammarna, rovdjursstammarna inkluderade, skall kunna hållas i schack är ett verkligt problem när medelåldern bland jägarna stiger. Här gäller det att prioritera allt som gör det lättare för i synnerhet unga jägare att involveras i denna hobbyverksamhet och ge dem möjlighet att få sin röst hörd i det på markägande grundade systemet. Bland annat av denna orsak är det absolut nödvändigt att utreda om poströstning kunde införas för val av jaktvårdsföreningarnas styrelse. I anknytning härtill bör också de olika centralorganisationerna för jägare garanteras plats i centralorganisationens styrelse. Detta var orsaken till att vi i 59 a § föreslog att de olika centralorganisationerna med rikstäckning skulle garanteras en plats i centralorganisationens styrelse.

Förslag

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi

att lagförslaget i övrigt godkänns enligt utskottets betänkande men 26 § med följande ändring:

26 § (ny)

Beviljande av jaktlicens för hjortdjur

I 10 § nämnd jaktlicens för hjortdjur beviljas av jaktvårdsdistriktet. När jaktlicenser beviljas skall man se till att bestånden av hjortdjur inte äventyras på grund av jakten och att de skador som hjortdjur orsakar hålls på låg nivå. För att trafiksäkerhetsaspekterna skall bli beaktade skall jaktvårdsdistriktet årligen höra de regionala trafiksäkerhetsmyndigheterna. När licenser beviljas för områden som avses i 8 § skall dess-

utom uppmärksamhet fästas vid en jämlik fördelning av möjligheterna till jakt.

Helsingfors den 5 november 2002

Kari Rajamäki /sd
Esa Lahtela /sd
Tapio Karjalainen /sd

Lauri Kähkönen /sd
Unto Valpas /vänt